

ИЗНЕНАЂУЈУЋЕ СТВАРИ ОКО НАС

У историји сукоба између религије и науке у Европи доктор игра посебну улогу. Неколико векова заредом лекари, који су дубоко проучили систем крвотока, нервни систем, систем за варење и друге системе, али нису пронашли душу под скалпелом, представљали су авангарду убеђених скептика и циника. И то је опасан непријатељ. Зато што је једна ствар скепса брбљивог новинара или страствена антирелигиозна демагогија политичара, а потпуно је друга ствар хладни атеизам човека, чији је бели мантил попрскан крвљу, који има маску на лицу и само што је обавио операцију на срцу (рецимо Амосов, да не тражимо примере далеко).

На медицинске факултете и курсеве у 19. веку су се углавном уписивале руске госпођице, уседелице које су желеле да прекину везе с друштвеним моралом, али су притом хтеле да послуже човечанству. Управо за доктора је, и то због веровања у Толстојеве идеје, хтео да студира млади Војно-Јасенецки, који је касније спојио лекарску праксу и служење Христу. Али је почетак био управо у духу епохе: «Бог с тим нема везе, али човечанству треба служити.» Дакле – за доктора! Паметни и тужни Чехов није појединац, већ читава епоха у руском животу. Паметна и талентована епоха, али у суштини празна, јер нису служили до краја ни Богу ни оном другом. И он је доктор. Хајде, реци да је случајно.

У «Формули љубави» постоји очаравајући лик доктора-скептика којег игра Броњевој (овај глумац је одиграо и шармантног месара Милера). Ништа га не може зачудити. Материјализација покојника из медаљона, једење оштрих предмета за столом, погађање мисли... Он на све има свој миран одговор и наводи животне примере. И овај лик је створен на основу читаве касте европских ескулапа којима се ништа не може. Нема душе, постоје нерви и инстинкти; нема савести, постоје комплекси, које је друштво усадило у личност; уосталом, нема ни личности, постоји скуп атома који су се хировито сјединили у лику Ивана Ивановича. Постоји грађанин, постоји индивидуа, а личности, извините, нема. Ако покушаш се упустиш у дискусију испричаће ти како је препарирао лешеве, како је копао по гноју или како је порађао неку жену. И ти ћеш заћутати зато што ниси копао по људском гноју и ниси препарирао лешеве. А то значи да си само одушевљени сањар и идеалиста, а доктор познаје живот. Тако је прошло неколико епоха.

Зато данас лекари могу да нас изненаде. Дубоко копајући човек ће неизбежно стићи и до прага тајни и до страшних вратанаца иза којих нестаје сваки материјализам. Наука је дубоко копала. Ту нема шта да се каже. И пронашла је. На пример, рак. Бич болести прошлог и овог века који по броју људских живота које односи (засад) заостаје само за срчаним болестима. Већ много година ја, иако сам врло далек од медицине, слушам пријатеље-лекаре како препричавају

предавања са семинара за стручно усавршавање. Кажу да је рак мистичан. Ћелија рака веома личи на човека који је сишао с ума, а тумор је колонија душевних болесника. Обична ћелија личи на поштеног трудбеника. Мало узима за себе, скоро све даје организму. Умире без страха, уступајући место новим ћелијама. Узгред речено, на нивоу ћелија у току године се неколико пута мењамо. А ћелија рака – не. Ништа не даје организму, све узима за себе. И неће да умре, безобразница. Понаша се као јунак из западњачког филма о глобалним катастрофама у којем сви поумиру, а јунак преживи. Ћелија рака не умире пре него што убије организам прогутавши у њему све до последње капи. Односно, пројекат њеног живота је глобалан: живећу док сви заједно не мањкамо. Егоизам на ћелијском нивоу!

Инфекција у организам долази споља, и вируси долазе споља. Споља долазе механичке повреде. А рак се зачиње унутра, као грешка у програму ћелије. Ако се то упореди са земљом, с народом и државом, преломи, убоји, грип, тровања и др. су напади спољашњих непријатеља. А рак су унутрашње болести самог народа. «Све за мене! Ја никоме ништа не дугујем! Сви мени дугују! Нећу да се жртвујем ни због кога и ни због чега! Умрећу последњи, данас ви, а сутра ја! Радићу све што пожелим, и таквих као ја из дана у дан има све више. Чик, победите нас!» Ето вам програма за рак, и телу човека и у телу народа. Што је исто што и тело човечанства, ако већ о томе говоримо. Унутрашњи квар и истицање лажних циљева представљају рак личности и рак друштва. И кад данас говоримо о традиционалним вредностима у породици и друштву, ми формулишемо програм против рака, антиканцерогени програм. Јер апсолутно је немогуће победити медикаментозно-ћелијски рак ако се у свету шире канцерогене идеологије, а појединачном човеку је све чешће ћеф да исповеда модел понашања ћелије рака.

Исто је и са срцем за које може, а по потреби и треба, да се изврши шант, које треба да се оперише, па чак и пресади. Које треба умирити валидолом, валеријаном и здравим животом. Али које поред свега онога што је очигледно, није само мишић, који неуморно пумпа крв по телу, већ је још и «светиња над светињама човека». Медицинарима који су данас све чешће мистички настројени, тек предстоји да открију да је срце орган религијског и стваралачког живота, да се у њему, као у авионској црној кутији, чувају све тајне о човеку, и да је здравље срца директно повезано са греховима и њиховим одсуством. Јер грехови живе управо у срцу одакле искачу у спољашњи свет као разбојници из Али-Бабине пећине ради још једне у низу пљачки.

Болују и свеци и грешници. И питање је ко више болује. Ако неком злонамерном ветропиру падне на памет да ме оптужи за то да сматрам да су сви они који болују од рака егоисти, а сви они који пате од срчаних болести – грешници, нека се прекрсти ако верује. Или нека барем преброји оних десет камила које сад сигурно пролазе кроз неку пустињу. Нека преброји и нека се смири. Ја не знам и

не осуђујем се да расплићем клупко људских грехова и не доносим суд о људима пре времена. Али је за мене несумњиво то да су дух и тело у човеку повезани толико чврсто и тајанствено да откривање законитости њиховог међусобног утицаја треба да постане предмет проучавања сваког паметног доктора којем није туђ религиозни живот.

Свети Пајсије Светогорац, који је и сам боловао од рака, говорио је да му је неколико година страдања од рака дало више него што су му дале дуге године живота на Синају и на Атону. И још је говорио да постоји лек од рака, али да рак пуни Рај смиреним страдалницима и да лек због тога није откривен свету. Али ја бих, заправо, још једном желео да истакнем да понашање ћелије рака у осуђеном организму веома личи на себичан модел понашања у осуђеном човечанству (или његовом делу). И ова аналогија ми се чини превише озбиљном да бих прошао поред не обративши пажњу на њу.

Протојереј Андреј Ткачов

*Извор <http://www.pravoslavie.ru/>